

คำชี้แจง

เอกสารนี้เกิดขึ้นจากความร่วมแรงของอาสาสมัคร ที่ร่วมกันถอดเสียงและตรวจทานในเบื้องต้น ซึ่งบางส่วนยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตรงตามเสียงที่ ท่านพุทธทาสภิกขุได้บรรยายไว้

ด้วยคุณค่าแห่งธรรมและงานที่ร่วมกันทำในครั้งนี้ หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ได้พิจารณาเห็นว่างานธรรมในรูปแบบเอกสารทั้งหมดนี้ แม้จะยังไม่ได้ตรวจทานแก้ไขเนื้อหาอย่างถึงที่สุด แต่ก็ควรที่จะนำออกเผยแพร่ให้กว้างขวาง เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจใฝ่ธรรม จะได้มีข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมควบคู่กับเสียงธรรม โดยพร้อมกันนี้ทางทีมงานจะดำเนินการตรวจทานแก้ไขเนื้อหาทางถอดเสียงทั้งหมดอีกครั้ง เพื่อให้ธรรมที่เผยแผ่มีความถูกต้องและสมบูรณ์

เอกสารนี้ไม่สงวนสิทธิ์สำหรับการเผยแพร่เป็นธรรมทาน หากพบข้อควรแก้ไขปรับปรุงสามารถแจ้งมาได้ที่ หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญตามที่อยู่ติดต่อด้านล่างนี้

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

สวนวชิรเบญจทัศ ถนน นิคมรณไฟสาย ๒ แขวง/เขต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทร ๐-๒๙๓๖-๒๘๐๐ โทรสาร ๐-๒๙๓๖-๒๙๐๐ E-Mail: archives@bia.or.th

รหัส	6615301205000	รายชื่อ	ปาฐกถาเนื่องในวันเฉลิมพระ ชนมพรรษา
วันที่แสดง	05/12/2530	ชื่อเรื่อง/ชุด	
ผู้ถอด	นส.สโรบล สุภรณ์ไพบูลย์	ผู้ตรวจทาน	วรพฐ ไทยเหนือ
หมายเหตุ			

ท่านสาธุชน ผู้มีความสนใจในธรรมทั้งหลาย การบรรยายปาฐกถาธรรมในวันนี้ ปรารถนา
อภิสิทธิ์จิตสมัย เฉลิมพระชนมพรรษาแห่งสมเด็จพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย เป็นสิ่งที่เราทุกคนจะต้อง
มีความเข้าใจ แล้วประพฤติกะทำให้ได้รับผลเต็มที่ สตามความมุ่งหมายนั้น ๆ ทุกประการ

พระมหากษัตริย์ มีความสำคัญในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เราก็ได้
ยึดถือหลักเกณฑ์อันนี้กันอย่างมั่นคง ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ กระทำให้จนได้เห็นผลประจักษ์ว่าเป็น
ความถูกต้อง ประเสริฐ มีผลดี ทำให้เกิดมี คำว่า พ่อแห่งชาติ ดังนั้นเลยกระทำให้เกิดมี วันพ่อแห่งชาติ
นี้เราก็มาจัดการประกอบพิธีเฉลิมฉลองกัน อย่างสุดความสามารถดังที่จะกระทำในวันนี้

ที่นี้ก็จะได้พิจารณากันโดยละเอียดว่า การเฉลิมนั้นคืออะไร ข้อนี้ควรจะมองกันในหลายแง่
หลายมุม เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ อยากจะขอร้องให้พิจารณา คำว่า เฉลิม แล้วก็ ฉลอง
แล้วก็ สมโภชน์ เป็น ๓ คำด้วยกัน เฉลิม คือการกระทำให้งอกงาม ประเสริฐสมบูรณ์ ยิ่ง ๆ ขึ้นไป
จนกว่าจะถึงความสำเร็จในขั้นสุดท้าย ส่วนคำว่า ฉลอง ก็คือการประกาศยืนยัน ด้วยความพอใจใน
ความสำเร็จที่กำลังได้รับอยู่ ส่วนคำว่า สมโภชน์ ๆ นี้ก็คือ ยินดี ๆ ปรินดา ปรามอชย์ พอใจอย่างยิ่ง ใน
ความสำเร็จนั้น ถึงกับจัดให้มีการเลี้ยงดู การบริโภค เพื่อให้เป็นที่ระลึกแก่ความสำเร็จ โดยสรุปก็คือว่า
เฉลิม ทำให้งอกงามยิ่งขึ้นไป ฉลอง ประกาศยืนยันในความสำเร็จ สมโภชน์ ยินดีปรินดาใน
ความสำเร็จ ซึ่งเราจะต้องประพฤติกะทำให้ครบ ทั้ง ๓ ความหมาย

ที่นี้ก็มาถึง คำว่า พระชนมายุครบ ๕ รอบ หรือ ๖๐ ปี ถือว่าเป็นปีพิเศษแห่งชีวิต เพราะถือกัน
เป็นหลักทั่ว ๆ ไปว่า เป็นจุดสูงสุดของ สติกำลังทั้งทางกาย และทางจิต แต่มิได้หมายความว่า จะหยุดเพียง
เท่านั้น เพราะจะอาจมองดูต่อไปถึงการที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบแห่งชีวิต แล้วก็มีกระกระทำที่เสริมให้

สูงขึ้นไปอีกชั้น คล้าย ๆ กับว่า เป็นตอน ระยะที่มีหัวเลี้ยวหัวต่อ คำว่า ๖๐ ปี ก็มีความหมายในทางจงใจ ให้
ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เป็นพิเศษ

ทีนี้ก็จะดูถึงการกระทำ ในการกระทำนี้ ยังจะต้องพิจารณากันถึงถ้อยคำ สัก ๓ คำ คือ คำว่า
วิธี คำหนึ่ง แล้วก็คำว่า พิธี อีกคำหนึ่ง แล้วก็ คำว่า พิธีรียตอง อีกคำหนึ่ง
โดยภาษาบาลีแล้ว คำว่า พิธี กับ วิธี นั้นเป็นอย่างเดียวกัน เป็นคำเดียวกัน แต่พอตกมาเป็นภาษาไทย มัน
กลายเป็นต่างกัน คือ วิธีนั้นเป็นการกระทำ หรือเทคนิคของการกระทำ ส่วนพิธี นั้นเพียงสักว่าเป็นพิธี
กลายเป็นทำพอเป็นพิธี ไม่เกี่ยวกับเทคนิคของการกระทำ พอมาถึงคำว่า พิธีรียตอง ด้วยแล้ว ยิ่งไปอีกใหญ่
เลย ดูสิคำว่า รียตอง นี้มันจะหมายถึงอะไร มันจะเพียงแต่เอาใบตองมาลาด ๆ เข้าก็ได้ หรือประดับ
ประดา ตกแต่งด้วยใบตอง จนกลายเป็นพิธีรียตอง ไปดังนี้ เราจะต้องทำให้ตรงตามลักษณะที่เรียกว่า วิธี ๆ
หรือเทคนิคของการกระทำ ไม่ใช่ทำพอเป็นพิธี และก็ไม่เลยเตลิดไปถึงกับว่าเป็นพิธีรียตอง ไปไหน
ขอให้นึกถึง วิธี ๆ ถึงเทคนิคของการกระทำ หลักการแห่งการกระทำ วิธีการกระทำ ก็ทำให้
ครบถ้วน อย่างน้อยก็โดยนัยยะ ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ในลักษณะแห่งการเฉลิม ก็สมบูรณ ในลักษณะแห่ง
การฉลอง ก็สมบูรณ ลักษณะแห่งการสมโภชน์ ก็บริบูรณ์ ทั้งหมดนี้เป็นการกระทำเพื่อความคง
กระพันชาติแห่งพระราชภาวะ คือราชบัลลังก์ เป็นความมั่นคงของประเทศชาติ พร้อมกันไปในตัวและเป็น
ความปึกแผ่นของประชาชนเอง เป็นพื้นฐาน นี้แหละ คืออะไร สำหรับคำว่า การเฉลิมพระชนมพรรษา

ทีนี้จะดูกันต่อไป ในแง่ที่ว่า มีมูลเหตุ มาอย่างไร หรือเนื่องจากอะไร จึงต้องประกอบกรรมอันนี้
ดู ๆ ไปก็ก็จะเห็นว่า เรายังไม่รู้ลึกพอใจ มั่นใจหรือแน่ใจ บางทีก็มีความว่า ห่วงอยู่บางอย่าง ยังไม่
มั่นใจในความมั่นคงว่า ยังไม่ถึงที่สุด และ ความเจริญยังไม่ถึงที่สุด ความหมดปัญหาที่ยังไม่หมดถึง
ที่สุด ความอยู่เย็นเป็นสุข ก็ยังไม่ถึงที่สุด เพื่อความถึงที่สุด เราจึงประกอบพิธีกรรมอันนี้ หรือ
มองอีกทางหนึ่งก็ว่า มีมูลเหตุมาจากคุณธรรม คือ กตัญญูกตเวทิตา เมื่อมีความตั้งใจที่จะสนอง
พระคุณนั้นด้วยการกระทำ หรือแม้ที่สุดแต่ว่า ความสำนึกในความสำคัญของพระมหากษัตริย์ ในระบอบ
ประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ก็ยังเป็นมูลเหตุ ให้เราทำ เราจะต้องมีพระประมุขที่สมกับ
นามว่าพระประมุข ดู ๆ ใ้อั้กำลังภายใน ก็มีด้วยกันทุกคน จะกล่าวอย่างเดียวกันหรือเท่าเทียมกัน ก็
ได้ แต่กำลังสติปัญญา ปรีชาสามารถนั้น มิไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงต้องเลือกหาผู้เป็นประมุข โดยทุกวิถีทาง
และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวอย่างยิ่ง ของมหาชนจำนวนมากมายมหาศาล ปราศจากความยึดเหนี่ยวที่ถูกต้อง

แล้ว ก็ย่อมจะเกิดความริ้วฉาน และล้มละลายได้ มีพระมหากษัตริย์ เป็นจุดศูนย์กลางแห่งจิตใจ เป็น
เสมือนหนึ่งสิ่งประสานทุกสิ่งทุกอย่างให้ยึดมั่นกันอย่างมั่นคง ยึดมั่นราษฎร มั่นคงกับราษฎร ยึดมั่น
ราษฎรกับรัฐบาล ยึดถือรัฐบาล ยึดหวังรัฐบาลกับรัฐสภา ยึดหวังรัฐบาลกับสิ่งที่เรียกว่า
ศาสนา ถ้ามีรอยริ้วหรือแตกแยกอันใดเกิดขึ้น ก็มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ประสาน เป็นผู้เหนี่ยวรั้ง
เป็นจุดศูนย์กลาง ที่จะต้องวิ่งเข้าหาศูนย์กลาง อย่างนี้มันก็ไม่อาจจะเกิดการแตกแยก

อนึ่ง คำว่า พระราชา มีความหมายตามพระบาลีว่า ผู้ที่กระทำให้มหาชนร้องออกมาว่า พอใจ ๆ เรา
ต้องการจะมีผู้ทำสิ่งซึ่งทุกคนร้องออกมาได้ว่า พอใจ ๆ เราจึงสนใจในการจะมีพระมหากษัตริย์ผู้เป็น
ประมุขอันสูงสุดดังกล่าวแล้ว เนื่องจากเหตุผลเหล่านี้ เราจึงมีการกระทำที่เรียกว่า เถลิงพระชนม์พรรษากัน
ทุกปี ๆ ๆ ขอให้ทำในใจ เข้าใจในวัตถุประสงค์อันนี้ แล้วก็จะสมบูรณ์ในการกระทำ

ทีนี้ก็จะพูดไปถึงข้อที่ว่า ทำเพื่อประโยชน์อะไร นี้เข้าใจว่าเป็นที่ มองเห็นหรือประสงค์กันอยู่ทั่ว ๆ
ไปแล้ว จะสรุปความอีกทีก็ว่า เพื่อความก้าวหน้า เพื่อความมั่นคง เพื่อความปกติสุข เพื่อ
ความปลอดภัย ของประเทศชาติ หวังผลจะให้เป็น ความก้าวหน้า ความมั่นคง ความปกติสุข ความ
ปลอดภัยของทุกคน เพื่อทุกคนจะสามารถดำรงตนอยู่ด้วยความรู้สึก ว่า ถูกต้อง ๆ และพอใจ ที่มีผู้นำที่
แท้จริง ทั้งทางวัตถุ และทางจิต ทางวิญญาณ มีพระภาษาบาลียืนยันไว้ ซึ่งควรจะสนใจว่า *ราชา รัฏฐัสสะ
ปัญญานัง* พระราชาเป็นสง่าราศีที่เชิดชูของแว่นแคว้น ความหมายอันนี้ มีความหมายที่ควรจะ
ระลึกนึกถึง และก็กระทำให้สำเร็จประโยชน์ด้วยกันทั้งนั้น

ทีนี้ก็จะพิจารณากันต่อไปถึงข้อที่ว่า จะทำให้สำเร็จได้โดยวิธีใด ขอกล่าวสั้น ๆ สรุป
ความสั้น ๆ อย่างมีความหมายครอบคลุมทั้งหมดว่า ความสำเร็จ ทั้งหลายเหล่านี้ จะสำเร็จมาได้ด้วยการ
ที่เราทั้งหลาย พากันเจริญตามรอยพระยุคลบาท ด้วยทศพิธราชธรรมอย่างเต็มที่ มองไปอีกทางหนึ่งก็ว่า
เราทุกคนเคารพสิ่งที่พระพุทธองค์ทรงเคารพ ข้อนี้ขอให้ทำความเข้าใจดี ๆ ว่า เราเคารพพระพุทธองค์
แต่ก็มิได้ทำการเคารพในสิ่งที่พระพุทธองค์ทรงเคารพ ฟังคุณก็น่าแปลก หรือน่าหวั่น เคารพ
พระพุทธเจ้า แต่ไม่เคารพสิ่งที่พระพุทธเจ้าเคารพ ทรงเคารพ สิ่งนั้นคือ ธรรมะ เรียกในภาษา
อินเดียโบราณว่า ธรรมะ เรียกในภาษาไทยเดี๋ยวนี้ว่า หน้าที่ ธรรมะ แปลว่าหน้าที่ แม้จะแปลว่า
คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ก็เรื่องหน้าที่ เขารู้จัก สิ่งนี้เรียกว่าหน้าที่ และเรียกกันมาว่า ธรรมะ ๆ

ตั้งแต่สมัยโบราณ ดึกดำบรรพ์ ก่อนพระพุทธเจ้าเกิด มนุษย์คนแรกเริ่มสนใจในสิ่งนี้ จึงได้พูดออกมา เป็นคำพูดว่า หน้าที่ ๆ คือคำว่า ธรรมะ ๆ พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ทรงเคารพหน้าที่ เป็นคำยืนยันของ พระพุทธเจ้าที่ได้ตรัสไว้เอง สิ่งที่เราเรียกว่า หน้าที่นั้นคือ การกระทำที่ถูกต้องแก่ความรอด การกระทำที่ ถูกต้องแก่ความรอด การกระทำที่ไม่เป็นไปเพื่อความรอดแล้วไม่ใช่หน้าที่ มันต้องเป็นไปเพื่อความ รอด ทั้งทางกาย ทั้งทางจิต ทั้งทางวิญญาณ จึงจะเรียกว่าหน้าที่ พระพุทธองค์ทรงเคารพหน้าที่ ทรง กระทำจนวาระสุดท้ายของพระชนม์ชีพ อย่างที่เราได้ยินได้ฟังกันอยู่ในพระพุทธประวัติ นั้นขอให้เราเคารพ หน้าที่ มีความถูกต้อง พอใจในหน้าที่อยู่ทุกอิริยาบถ หน้าที่หาเลี้ยงชีวิตก็ดี หน้าที่บริหาร ชีวิตประจำวันก็ดี หน้าที่สังคมโดยรอบด้านก็ดี ต้องกระทำไปโดยถูกต้องทุก ๆ อิริยาบถ และ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในโอกาสนี้ เรายึดถือทศพิธราชธรรมเป็นหน้าที่ และพยายามกระทำกันอย่างมีฝามี ตัว แล้วก็ให้ถูกฝาดูกตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ที่มีหน้าที่ทำการปกครอง และผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครอง ต้องมีความถูกฝาดูกตัว แก่กันและกัน ด้วยการทำหน้าที่

ทีนี้จะลองพิจารณาต่อไปอีกสักนึกหนึ่งว่า ใครจะเป็นคนทำหน้าที่ ก็ทุกคน ๆ ที่มี ความสัมพันธ์กัน อยู่ใน โลกทั้งโลกก็ได้ ทุกคนทำหน้าที่ เดียวนี้ในประเทศไทยเรา ยึดหลัก สร้าง แผ่นดินทองด้วยแผ่นดินธรรม คนเหล่านั้นแหละมีหน้าที่ ที่จะสร้าง ถ้าสร้างแผ่นดินทองด้วยแผ่นดิน ธรรมได้จริง และสำเร็จประโยชน์ สมบูรณ์แก่ประเทศชาติ และแก่ทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายที่เป็นฝ่า และฝ่ายที่เป็นตัว สร้างแผ่นดินทองด้วยแผ่นดินธรรมในประเทศไทย เป็นไท ทั้งทางวัตถุ ทั้งทางร่างกาย ทั้งทาง จิต ทั้งทางสติปัญญา ไม่ต้องเป็นทาส ทางกาย ทางจิต ทางสติปัญญา หรือแม้แต่ทางวัตถุของใคร จึงจะ เรียกว่าเป็นไท มิเช่นนั้นก็ยังไม่เป็นไท ทางอื่นไม่มี จะต้องสร้างแผ่นดินทองด้วยแผ่นดินธรรมใน ประเทศที่เป็นไท คือในแผ่นดินไทยก็ได้

แผ่นดินธรรม ๆ ในที่นี้ จะมีความหมายสมบูรณ์ถึงที่สุดได้ ก็คือ แผ่นดินของมหาชนที่ ประกอบด้วยทศพิธราชธรรม ทั้งฝ่ายที่เป็นฝ่าและฝ่ายที่เป็นตัว และก็มีถูกรุกฝาดูกตัว ทุกคนพากัน ยินดีได้ ทำทายเป็น ยืนยันได้ ว่ามีการถูกรุกฝาดูกตัว รัฐบาลกับรัฐสภา ก็ถูกรุกฝาดูกตัว ราษฎรกับ รัฐบาล ก็มีการถูกรุกฝาดูกตัว ผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง ก็มีฝ่ามีตัว ถูกรุกฝาดูกตัว เป็นการถูกรุกฝาดูกตัวอย่าง แท้จริง นี่แหละคือใคร ๆ ที่ว่าจะมีหน้าที่กระทำ ให้เกิดผลอย่างไรก็ตามที่ต้องการ

จะขอสรุปความในที่สุดว่า เมื่อเราได้ประพาศิ กระทำหน้าที่โดยสมบูรณ์อย่างนี้แล้ว มีความถูก
ฝาถูกตัวแก่ทุกฝ่ายดังนี้แล้ว ทุกอย่างก็จะเป็นไปตามที่เราประสงค์ หรือมีไว้เป็นหลักการแห่งความประสงค์
เราจะมืองค์ปรมศาสนูปถัมภก แก่ทุก ๆ ศาสนา ตามพระราชประเพณี ทุกคนเห็นอยู่แล้ว โดย
ชัดเจนทีเดียวว่า พระมหากษัตริย์เป็นศาสนูปถัมภก แก่ทุกศาสนา เพราะว่ามันจำเป็นที่ในโลกต้องมีหลาย
ศาสนา ในประเทศก็ยังมีหลายศาสนา ในบ้านเมืองก็ยังมีหลายศาสนา แม้แต่ครอบครัว บาง
ครอบครัว ในครอบครัวเดียวกันก็ยังมี ถือกันหลายศาสนา มันจะต้องมีเพราะว่ามีความจำเป็นตาม
ธรรมชาติ หรือว่าตามความรู้สึก หรือตามเหตุผลอย่างอื่น ซึ่งถ้าไปยกเลิกเข้า มันยุ่งยากลำบาก ถ้าทำให้
กลมกลืนกันได้ มันก็สะดวกตาย เยือกเย็น สงบสุข เราจึงต้องมีศาสนา หลายศาสนาในโลก ในประเทศ
ในบ้านเมือง แม้แต่ในครอบครัวถ้าจำเป็น จึงต้องมีศาสนาที่ถูกต้อง และเข้ากันได้ ร่วมมือกันได้ ใน
ระหว่างศาสนา ทุก ๆ ศาสนา เพื่อทำหน้าที่ของพระศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็เรียกว่า ทำลาย
ความเห็นแก่ตัว ซึ่งเป็นศัตรูอันร้ายกาจของมนุษย์ ศัตรูอันร้ายกาจของมนุษย์ก็คือ ความเห็นแก่ตัว ศาสนา
ทุกศาสนามุ่งหมายจะกำจัดสิ่งนี้ ขอทำทนายในข้อนี้ ขอให้ไปค้นดูหัวใจหรือความมุ่งหมายของทุก
ศาสนา เกิดขึ้นมาในโลกเพื่อจะขจัดสิ่งเลวร้าย หรือวิฤตการณ์ในโลก ซึ่งมัน ไปสรุปรวมอยู่ที่สิ่ง ๆ เดียว
คือ ความเห็นแก่ตัว ของบุคคลผู้เป็นสมาชิกใน โลกนั่นเอง เราจึงต้องมีความร่วมมือกันระหว่างศาสนาทุก
ศาสนา แม้ว่าจะมีวิธีการต่างกันในการที่จะกำจัดความเห็นแก่ตัว ก็ไม่เป็นไร ต่างศาสนาต่างใช้วิธีการ
ของตน กำจัดความเห็นแก่ตัวออกไปเสียได้เท่าไร ก็เป็นผลดีแก่มนุษย์ใน โลกถึงที่สุดได้ด้วยกันทั้งนั้น
ขจัดความเห็นแก่ตัวให้ออกไปเสียได้ จากมนุษย์ จากสมาชิกของโลก ทุกศาสนาสามารถ ตาม
แบบ ของตน ๆ มันเป็นความเหมาะแก่บุคคลของแต่ละคนเป็นคน ๆ ไป หรือตามความสมัครใจที่เขาจะถือ
ศาสนาใดเป็นแนวทางของเขา ปรากฏว่ารัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศไม่มีการจำกัดการถือศาสนา
ที่นี้ก็จะมีการเป็นอยู่ที่ประกอบด้วยธรรมะ คือหน้าที่ที่ถูกต้องเพื่อความรอด ถ้าเห็นแก่ตัว มันก็ทำเพื่อ
ตัว ถ้าไม่เห็นแก่ตัว มันก็ทำเพื่อธรรมะ เพื่อความความถูกต้อง ถ้ามันไปเห็นแก่ตัวเสียหมดแล้ว มันก็ไม่มี
ทางทำเพื่อธรรมะ หรือเพื่อผู้อื่น กำจัดความเห็นแก่ตัวออกไปเสียได้ ก็จะเห็นแก่ธรรมะ และเห็นแก่ผู้อื่น
การเป็นอยู่ก็จะประกอบเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ผู้ที่อยู่ในฐานะสูงสุด หรือจะรวมเรียกว่า พระ
ราชวงศ์ ก็ตั้งมั่นอยู่ด้วยสิ่ง ๆ หนึ่งซึ่งจะเรียกว่า พระพิชัยพล(นาทิตี ๒๔.๑๒) กำลัง เพื่อความชนะอย่างสูงสุด
ทุกชนิด พระพิชัยพล กำลังแห่งชัยชนะทุกชนิด เพื่อขจัดปัญหาตามหน้าที่ ที่ว่าได้ยกย่องขึ้นไว้ในฐานะเป็น

ประมุขของประเทศ ที่มีระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั่นเอง มันเลยเป็นการถูกฝ่าถูกตัว ไม่ว่าจะมองไปทางไหน ทิศทางไหน มันก็จะมีการถูกฝ่าถูกตัวไปหมดทุกทิศทุกทาง ถูกฝ่าถูกตัวแก่กันและกัน ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่ง ที่เราจะมีการเฉลิมพระชนมพรรษาให้ครบถ้วน ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป มีการฉลองพระชนมพรรษาให้สมกับที่มี และสมโภชน์พระชนมพรรษา ด้วยความยินดีปรีดาปราโมทย์ ด้วยการที่ประกอบไปในธรรมะ ในวาระอันสมควรแก่การกระทำแห่งการนี้ เมื่อกระทำได้อย่างนี้แล้ว ขอให้คิดดูเถิดว่า อะไรจะเหลืออยู่สำหรับเป็นปัญหา หรืออยู่ในภาวะที่ไม่น่าพอใจ มันมีแต่ภาวะที่น่าพอใจ ปราศจากปัญหาโดยประการทั้งปวง สิ่งที่เราเรียกว่าปัญหา ๆ นั้นก็คือ ความทุกข์ ทุกคนทนอยู่ไม่ได้ต่อสิ่งที่เรียกว่าปัญหา ล้วนแต่คืนรนที่จะออกจากปัญหา คืนรนเพื่อจะหมดปัญหา หรือจะขจัดปัญหาทั้งปวงให้หมดสิ้นไป มีคำพูดสั้น ๆ เพียงคำเดียวว่า หมดปัญหา นั่นแหละ เป็นความดับทุกข์ ทุก ๆ ประการ จนถึงจุดสูงสุดกล่าวคือพระนิพพาน ก็เป็นการหมดปัญหาอย่างยิ่ง

ดังนั้นขอให้เราทั้งหลาย มีความรู้ความเข้าใจในการที่จะประกอบกรรม ในวาระที่เรียกว่าเฉลิมพระชนมพรรษา ในความหมายของคำว่าเฉลิมก็ดี ในความหมายของคำว่าฉลองก็ดี ในความหมายของคำว่าสมโภชน์ก็ดี โดยเฉพาะในความหมายพิเศษของคำว่า มีพระชนมายุครบ ๖๐ ปี เป็นจุดที่สมควรจะภาคภูมิใจว่า ได้ขึ้นมาถึงจุดสูงสุด ในระยะหนึ่ง ในลักษณะหนึ่ง ในขั้นตอนหนึ่ง และก็มีโอกาสที่จะเปลี่ยนจุด หรือขั้นตอนให้สูงยิ่งขึ้นไปอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นที่น่าชื่นใจ น่าพอใจยิ่งไปกว่าเก่า

ขอให้เราทั้งหลายทุกคน มีความเข้าใจตามหน้าที่ของตน ๆ แล้วประกอบพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาให้ถูกต้องตามความหมาย หรือถูกต้องทั้งตัวพยัญชนะ ตัวอักษร และถูกต้องทั้งการกระทำ จนเกิดผลดังที่กล่าวมานี้จริง ๆ แล้วจึงมีความถูกฝ่าถูกตัวอยู่ในที่ทุกหนทุกแห่ง ทุกทิศทุกทาง ทุก ๆ ระดับแล้ว ดำรงตน อยู่ในธรรมะ คือหน้าที่อันถูกต้อง เป็นทางแห่งความรอด มีความเจริญงอกงามในทางแห่งความรอด เป็นสุขอยู่ทุกทิพาราตริกกาลเทอญ